

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Dragi tovariši. — Srečno Novo leto! — Regulacija učiteljskih plač pri nas in drugod. — Zmes. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Inserati.

Dragi tovariši!

Novo leto je tu... novo leto z novimi stroški, ko vendar še stari poravnani niso. Stanje „Tovariša“ sicer ni obupno temveč razmerno ugodno, ker imam upanje, da je bilo preteklo leto zadnje, ki se je završilo s primanjkljajem.

In vendar bi lahko pokazal „Tovariš“ že danes znaten preostanek, ko bi storil vsak naročnik vsaj to, kar je njegova dolžnost: da plača zastalo naročnino. Kako ugodno bi bila tedaj „Tovariševa“ blagajna podprta!

Večletne dolžnike nujno pozivljam, da pošljejo nemudoma vsaj enoletno naročnino, ker se jim drugače 2. številka vkljub vsem prošnjam in obljubam ustavi.

Toliko zavesti mora vendar vsak učitelj imeti, da plača list, ki se zanj bori, zanj poteguje! Vsak pa, ki le količkaj trezno presoja preteklo dobo, bo spoznal, kje bi še bilo učiteljstvo s svojimi prošnjami brez „Tovariša“, kje pa že je... ko se je boril zanj „Tovariš“! In vendar nam ima „Tovariš“ izvojevati še mnogo, mnogo!

Tedaj pa se mora zbrati krog „Tovariša“ vse zavedno učiteljstvo, podpirati ga mora z besedo in djanjem.

Prijatelji... nabirajte nam novih naročnikov plačnikov! Pridobivajte mu veljavo v vseh slojih.

Današnja številka prinaša položnice vsem naročnikom, ki nimajo naročnine še predplačane. Vsak naj jo hitro izpolni ter odda pošti, da je ne izgubi!

Vsak naročnik mi delo olajša, ako pri pošiljanji naročnine pristavi svojemu naslovu tudi črko in številko, ki jo ima na križnem ovitku, n. pr. C. 54 (sledi naslov).

Prva številka se pošlje mnogim učiteljem na ogled. Drugo številko dobe samo naročniki. Tem smatram vse stare naročnike ter one nove, ki so se oglasili z nakaznico ali vsaj z dopisnico. Odpoved starih naročnikov pripoznam le, ako mi isto sporoče lastnoročno, ker vrnitev lista brez podpisa ne more biti odpoved. Vrnitev kake številke zakrivi le premnogokrat pošta, posebno v današnjih dneh, ko je naš list na indeksu!!

Tovariši, — vsem Vam prav srečno in veselo novo leto!

Ljubljana-Barje, o novem letu 1902.

Črnagoj.

Srečno Novo leto!

Z današnjo številko stopa naš list v dvainštirideseto leto svojega obstanka. Docela se je izredčilo število tistih mož našega stanu, ki so mu kumovali pri rojstvu. Ali tista navdušenost do povzdige učiteljskega stanu, ki ga je rodila, ni izumrla do današnje dne, zakaj tista navdušenost ga vzdržuje še danes in ga bo v bodočih letih. Iz te navdušenosti se je polagoma razvila tista odločnost in brezobzirnost, ki prešinja naš list, boreč se za interese šolstva in učiteljstva, ki mu je priborila na eni, nam prijazni strani ugled in upoštevane, na drugi, nam sovražni strani, zavist in odpor.

Kakšno je bilo šolstvo ob ustanovitvi našega lista in kakšno je danes! Kak je bil naš položaj takrat in kak je danes! Nečemo in ne moremo trditi, da je vse to naša zasluga, a priznavamo pa lahko z mirno vestjo, da je naš list k preobratu na boljše obilo pripomogel. Med tistim časom, ko so učitelji še mežnarili in bili pred vsem hlapci mogočnih gospodov, pokorno klanjajoč tilnik in koleno pred njimi, pa med današnjim časom, ko se je ljubljanskemu knezu in škofu blagovolilo zljubiti, da je postavil tudi naš list na indeks in njega bralce še pri živih telesih obsodil v večno pogubo — leži pač dolga, dolga doba, doba bojev in naporov, doba prebujenja, osamosvojitve in uspehov!

Malo ima naš „Tovariš“ tovarišev med slovanskim časopisjem, ki bi se bil vanje zaletal vladoželjni klerikalizem s tako silo, s kakršno se je in se zaleta še sedaj vanj. Kakor

da pišemo svoj list kje na dnu pekla, tako padajo po nas klerikalni peresarji in farizeji duhovskega in posvetnega stanu. Toda, glej, našega lista niso ugonobili, naše stanovske samozavesti niso razbili, naše odločnosti niso uklenili v jarem hlapčevanja, naših ust niso zaprli in števila naših somišljenikov niso skrčili. Obratno! Nikdar nismo bili svojim naročnikom bolj po volji, nego jim smo sedaj, nikdar nismo imeli več simpatij razsodnih in s svojo glavo mislečih ljudi na svoji strani, nego jih imamo sedaj, in nikdar ni bil duh napredka v vrstah naših somišljenikov tako močan in nepremagljiv nego je danes. Kar je bilo na našem telesu gnilega in omahljivega, to je odpadlo in se vrglo tja, kamor sodi, a naša stanovska zavest se je dvignila ponosno in inponujoče, in danes stoji kot skala, ki je ne omajajo viharji, pluskajoči vanjo od nasprotne strani! In to je obupno in žalostno: tolikemu besnemu nasprotovanju, tolikim zavrtnim naskokom — negativni uspehi!

Pa to so sadovi klerikalne politike! Kar jih pomni zgodovina, vsi so bili zgolj hipne vrednosti, trenutnega obziranja — kakor mehurčki iz mila, če nam je dovoljeno rabiti to primero v slučaju, ko imamo opravek z ostalim, španskemu beraškemu plemstvu identičnim klerikalizmom. Mi bi sicer gospodo, ki se je zbrala v krog naših nasprotnikov, lahko otipali z debelo palico, zakaj veliki grešniki so ta gospoda! Človek, ki zapostavlja obče koristi svoji koristi, je vreden največjega zaničevanja, zasluži, da mu poveš naravnost v lice: „Zatajil si svojo moško čast, ko si zatajil svoj značaj; zato je nisi vreden časti!“

In takih mož brez časti je vse polno tamkaj, koder varé pušice, ki jih streljajo v nas. Dogodilo se je nekje — da navedemo samo en primer — da se je nekdo nekoč izrazil, da je šola nekaj takega, kar diši po prokletstvu za ljudstvo, ki jo ima in dogodilo se je kmalu potem, ko še niso te umazane in lažnjive besede prav izzvenele in jim tudi sicer pokorna ušesa niso mogla prav verjeti, da se je dobil nekje nekdo iz našega stanu, ki je sklenil prijateljstvo z dobitnikom in se še danes trka na prsa, češ: „Učitelj sem!“ To se reče: Učitelj sem, torej član tistega stanu, ki deluje v šoli, o kateri pa vem, da je prokletstvo za moje ljudstvo! In jaz se strinjam s tem, zakaj jaz sem še danes učitelj in obenem v družbi in službi človeka, ki je izustil tiste besede.

Kdor je zmožen tega, verjemite, da bi mu tudi kaj drugega ne bilo težko storiti! Mi bi sicer lahko in opravičeno protestirali, da si tak človek še dandanes prilastuje naslov učitelja; zahtevali bi lahko, da ga vržejo iz šole, ker se ne zлага z zakoni, na katerih je osnovana, ter da se popolnoma uđinja tistim, med katerimi šušmari in kramari. Ali nam se kar zdi, da bi zamahnili samo po zraku, zakaj kako naj zadenemo človeka v živo, če nima časti? Znano nam je namreč, da so že nekaterim ljudem klerikalcem dokazali čudne, umazane reči, pa se jih ni nič prijelo. Tako na debelo se jih drži umazanost!

Kdor preudari to, kar smo baš sedaj povedali, in kdor pomisli, kolikokrat smo imeli že priliko, da smo morali v zadnjih petih, šestih letih ožigosati početje klerikalcev, ki bi radi spravili naše šolstvo in učiteljstvo pod svoj široki klub, ta lahko izprevidi, da ni med njimi niti trohice, niti atoma naklonjenosti do šole. Ali klerikalci so zmožni vsega! Bili so zmožni, zvezati se s svojimi najhujšimi sovražniki — socijalnimi demokrati — pa so zmožni zatajiti tudi svoje druge principe (če jih sploh kaj imajo) in nadeli črnim svojim dušam vesele in prijazne maske.

Zato se nam zdi jako verjetno, da doživimo v prihodnjih dneh še kakšno presenečenje, presenečenje marveč, da se bodo začuli iz ust, ki danes taje važnost šolstva, jutri glasovi, ki jo bodo povzdigovali, ki se bodo v nemali za učiteljstvo. Ali prerokujemo že danes, da bi bila to očitna hinavščina, past, nastavljena tistim, ki ne vidijo daleč, ki verjamejo samim besedam. Kdo naj dandanes še verjame ljudem, podobnim izdajniku Gospodovemu, ki ga je za hrbtom prodal, a v lice poljubljal?

Izmed nas nihče!

Kakor kažejo znamenja, stoji tudi pred nami doba bojev in naporov. Mi se tega boja ne strahimo, ker imamo zavest, da se bojujemo za pravično stvar. Napovedali smo boj temu, izzvani po neštevilnih navalih klerikalne srditosti in gospodstvaželnosti, in toliko časa ne bomo odnehali, dokler ne podleže ta noč svetli luči! S ponosom se imenujemo pionirje narodne prosvete. Zato bi nam lahko očitali frazerstvo in gostobesednost, ako se bi umaknili iz bojnih vrst in pustili, da nas pokrijejo čez in čez megle klerikalnega nasilstva. Nikdar in nikoli ne bomo dovolili, da bi zapadli klerikalni nadvladi. Mi sploh ne pripoznavamo nobene navlade, a najmanj klerikalno, ker je principijelna nasprotnica vede in omike, katero širiti med slovenskim ljudstvom je naša sveta, edina dolžnost! Mi smo za enakopravnost v vsakem pogledu! Šola je naša, a cerkev je duhovnikova. Kakor nimamo mi v cerkvi ničesar govoriti in kakor se ne silimo vanjo, tako nimajo tudi cerkveni služabniki s šolo nobenega posla, razen da uče otroke krščanskega nauka. Učiteljstvo je stan zase, ki ima svoje dolžnosti in svoje pravice. Za izvrševanje svojih dolžnosti smo edino odgovorni zakonom, ki nam jih nalaga, a nikoli ne klerikalnim šarlatanom in pustolovcem, pa naj stoje še tako visoko. Tudi svojih pravic imamo mnogo, a mnogo jih je doslej samo še na papirju. Da dosežemo te pravice, se bomo še nadalje borili in potegali z isto vnemo in neustrašenostjo, s kakršno se bomo borili proti sovražnikom šolstva in učiteljstva, pa naj so že slovenske ali neslovenske krvi. Kakor dajemo mi človeštvu vse, kar zahteva od nas, tako zahtevamo mi, da nam dajo, kar nam gre. Ljubljenemu slovenskemu narodu bomo blažili srce in bogatili z vedo duha, a zahtevali bomo glasno in glasneje, da se nam priznajo vse pravice, da nas puste klerikalci zmirom in da ne iztezajo svojih dolgih prstov po tem, kar ni njihovega. Zahtevali bomo tudi v bodoče, da bodi slovenski učitelj, ki hoče biti naš pristaš, odločnega, narodnega in naprednega mišljenja, vsak popoln, značajan mož, ki čuva svojo čast kot drag zaklad. Ker so časi resni, hočemo tudi resnih mož. Polovičarjev, omahljivcev in breznačajnejšev ne maramo — take creature od sreča privoščimo „Slomškarjem“ in njih pokroviteljem!

To so naše odkritosrčne besede, ki obsegajo obenem naš program za bodoče leto! Govorili smo tako, kakor čutimo — brez hinavščine, brez lepotičenja — tako, kakor prija vsem tistim, ki stojijo za našim listom. In vsem tem neustrašenim bojevnikom za pravice nove šole in naprednega učiteljstva želi „Učiteljski Tovariš“, s pogumom in radikalnostjo stopajoč v svoje dvainštirideseto leto, veselo in srečno Novo leto!

Regulacija učiteljskih plač pri nas in drugod.

II.

(V kronski veljavi.)

Kronovina	Skupni znesek vseh petletnic	Temeljna plača v glavnih mestih		Opazke
		najnižja	najvišja	
Šlezija	1220	1400	2000	1.) Vsi ti podatki veljajo samo za učitelje, nadučitelji so izzeti. 2.) V vseh z zvezdico (*) zaznamovanih kronovinah se bodo v prihodnjem zasedanju plače iznova regulovala. 3.) Povsod se štejejo petletnice od izpita učne usposobljenosti, le na Kranjskem šele od stalnega nameščenja; z ozirom na to so torej na Kranjskem najnižje petletnice v celi Avstriji! 4.) Najnižja plača 1000 K je samo v Ljubljani in Gorici. Če upoštevamo, da uživa v Ljubljani to plačo 45% učiteljstva, v Gorici pa samo $\frac{2}{10}$, in če dalje upoštevamo, da dobi učitelj v Ljubljani 1000 K šele po stalnem nameščenju, v Gorici pa že po izpitu učne usposobljenosti, je Ljubljana glede učiteljskih dohodkov izmed vseh glavnih mest na zadnjem mestu v Avstriji! 5.) V Frankfurtu imajo učitelji po 660 K, v Berlinu po 776, v Kolinu po 720, v Belemgradu pa po 600 K stanarine, v Ljubljani po 300—360 K; v Zadru pa 40% od plače. 6.) V Bukovini in Srbiji ima učiteljstvo po 35 službenih let. 7.) V mnogih deželah ima učiteljstvo glavnih in drugih večjih in važnejših mest in krajev lokalne doklade, le na Kranjskem teh ne poznamo. 8.) Za stanarino je povsod za vse učitelje skrbjeno, le na Kranjskem ne. 9.) Učiteljice imajo skoraj povsod z učitelji enake plače. 10.) Izmed vsega učiteljstva na Kranjskem so pa še posebno slabo plačani učitelji(ce) na onih večrazrednicah, kjer nimajo prostega stanovanja, ne stanarine oziroma premajhno stanarino (n. pr. v Ljubljani). Te vrste učiteljstvo je potrebno prve in najnujnejše pomoči.
Češko	1200	1200	1600	
Štajersko	1200	1700	2300	
Dolenja Avstrija	1200	1600	1800	
Salcburško*	1080	1400	1800	
Moravsko*	1040	1700	2000	
Istra	900	1200	1600	
Dalmacija*	900	1100	1200	
Goriško*	720	1000 ($\frac{2}{10}$)	1400 ($\frac{5}{10}$)	
Koroško*	600	1200	1600	
Gorenja Avstrija*	600	1500	1700	
Bukovina*	600	1400	1600	
Galicija*	500	1600	1800	
Kranjsko*	480	1000 (45%)	1600 (10%)	
Tirolsko	470	1800	2000	
Predarlško	360	1500	1800	
Insbruk	1200	1800	2000	
C. kr. vadniški učitelji v Avstriji	1300	2200	2600	
Frankfurt n. M. (ljudski učitelji)	1472	1800	2160	
Berlin (ljudski učitelji)	2180	1680	1920	
Kolin n. R. (ljudski učitelji)	1440	1680	1920	
Belgrad (ljudski učitelji)	1650 3 = à 250, 3 = à 300	?	?	

Zmes.

XXXV.

Č. g. urednik! Čudne reči se dandanes dogajajo. Le pomislite, na Kitajskem hočejo ljudsko šolo preosnovati in upejlati — o horrile dictu — realije, katere bi naši klerikalci najraje vrgli v smetišnico, če bi imeli dovolj moči. Kaj li porečejo k temu Konfucijevi učenci?

Kitajski „cof“, znamenje kitajskega dostojanstva, naj bi bili slov. poslanci porezali diktatorju slovenske državne delegacije dru. Žlindri, predno si je hotel oprati svoje roke s slovensko univerzo. Čudom smo se vsi čudili, čitajoč, da je politiški mrtvec prvi zagovarjal našo največjo kulturno potrebo. Da kri ni voda, pokazali so naši vrli in neustrašeni akademiki z znanimi nezaupnicami. Katoliški dijaški društvi „Danica“ in „Zarja“ imata lepo priliko, da napravita brzo zaupnice klerikalnim poslancem, sicer se utegneta njih blagajni posušiti, da ne bo mogla prežiti niti cerkvena miš.

Da se naš najvišji šef ne bode ugrel za slovensko vseučilišče, leži na dlanu. Izborna ga je označil g. V. Kukovec na dijaškem shodu, rekoč: „Pobič, miruj, saj si priden, univerzo pa dobiš, ko postaneš velik.“

O priliki obravnave radi našega vseučilišča so pokazali Poljaki svojo slovansko vzajemnost, ki je vredna piškavega oreha. Poljski „šlahčici“ se rajše bratijo s svojim sovragom, nego bi privoščili Malorusom in Slovencem mrvico pravice, utemeljenih po božji in naravni pravici. Zato z žalostjo vskliknemo: „Ješče Poljska ni zginila!“ Ko bi slavni ljubljanski očetje to poprej vedeli, dali bi najbrž onih 200 kron dijaškim društvom „Triglavu“ in „Sloveniji“, nego kruto obsojenim Poljakom v Gneznju, ker je srajca bliže života kakor suknja.

V Gneznju — kakor znano — se učenci niso hoteli učiti veronauka v blaženi švabščini, zato so dobili pruske batine, da je bilo njih sedalo vse klobasasto. Pa pravijo, da je pruski šolmašter zmagal pri Sedanu; no takratne batine so bile sigurno druge. Sicer pa se nahajajo tudi pri nas šole po Ljubljani in drugod, kjer se uči verouk v nemščini, v teologijah pa — latinski.

Župnik Janez Tavčar v Lešah radovljiškega okraja poučuje verouk zares v maternem jeziku, a toli intenzivno s palico, da mu je sodišče priznalo 200 kron nagrade. Čestitamo!

Kakšno metodo imajo goriški nunci, mi ni znano; vem le, da so na napredne goriške učitelje zelo hudi izza časa zadnjih deželnozborskih volitev. Pobožna „Gorica“ ima zdaj obilo gradiva za lačne predale. Obžalovati moramo, da je kandidat učitelj g. Vrtovec pri volitvi propadel. Čuje se, da so temu mnogo krivi nekateri učitelji, ker se volitve niti udeležili niso. Čudno in žalostno! Kje je tukaj stanovska zavest? Prav iz srca mi je govoril g. P. Medvešček v zadnem „Učit. Tovarišu“. Napravi se naj seznam onih učiteljev, ki niso storili svoje dolžnosti, potem se naj ž njimi obračuna, samo gosp. c. kr. svetniku Vodopivcu ne grenite življenja.

Dopis „Domovine“ — „Spodnještajerskim slovenskim učiteljem — v prevdarek“, našel je odmev pri spodnještajerskih učiteljskih društvih. Dotični slovenski učitelj je moral leta prespati, da ni opazil mogočnega gibanja učiteljstva po združitvi. Sloga jači, nesloga tlači! Obširnejši odgovor prepuščam drugim.

Zanimivo je, da je neki — st — (menda v Mariboru) skrpucal v 21. št. „Deutsch-österreichische Lehrerzeitung“ od 1. Nebelung 2014 po Noreji članek „Ein Beitrag zur Ge-

schichte eines ehrlichen Maklers“, v katerem napada slovensko učiteljstvo in učiteljski (?) list „Domovino“, rekoč: „Solche und ähnliche Roheiten mehr bietet ein Lehrerblatt, nicht zu gedenken jener slovenischen Blätter, die von gemeinsten Angriffen wider die deutschen Amtsgenossen strotzen und nachweisbar in den weitaus meisten Fällen von slovenischen Lehrern bedient werden“. Ali je potem čudno, da pametni nemški učitelji ne morejo sedeti v društvu s tovarišem, ki piše take bedastoče v mescu „Nebelung“?

„Da steh ich nun, ich armer Thor,
Und bin so klug als wie zuvor.“

Č. g. urednik! Srečno in veselo novo leto Vam želi
Vaš
Rešetar.

Dopisi.

Kranjsko.

Izpod-ških planin. Gospod urednik! Nastopilo je novo leto in sestavili ste bilanco za l. 1901. Upam, da deficit ni prevelik. Toda g. urednik! ne umejte me tu napačno, moja malenkost ne meni tukaj denarnega uspeha, temveč duševnega in o tej bilanci, torej o duševnem napredku l. 1901 govorim. Gospod urednik! mislim, da bode končni „plus“ na slovenskem slovstvenem polju precej tolst, vsaj kar se tiče pedagoškega raziskovanja. In to raziskovanje utegne postati tako intenzivno in tako vsestransko v novem letu, da slednjič poseže še znani „starinoslovec Pečnik“ s svojo čudotvorno „palčico in svojim „cekarjem“ vmes. To Vam bodo, gospod urednik, temeljita predavanja, še bolj kakor onega najnovejšega pedagoga dr. Fr. Pavletiča, ko je svojim vernim — za višje ideje nesposobnim — poslušalcem predaval o „jednem duševnem povzročitelju velike francoske revolucije“.

Izvrstni poznavatelj Rousseau-a, dr. J. Pavletič, nam je pokazal najnovejši način, kako je treba predavati, da se vzbudi zanimanje za kakega duševnega velikana tudi med priprostim — a na katoliški podlagi stoječim — ljudstvom. „Slovenec“ nam je podal v svojej 265 št. z dne 18. novembra l. l. nekaj „succus“ tega predavanja in sicer v podlistku, obsegajočem celih pet „kolon“. Čujte g. urednik! V tem „succusu“ so napolnjene skoro tri in pol kolone edino le z ono tvarino, ki se peča z raznimi intimnimi odnošaji Rousseaua napram nežnemu spolu. G. predavatelj je pač dobro znal, da se nahaja med „mногоštevilnim poslušalstvom“ mnogo takih dušic, ki kaj rade slušajo o „skrivnostih divjih zakonov bajke“, ker to jim vzbuja „spomin nekdanjih dni“. Da, da, znati je treba združiti „das Nützliche mit dem Angenehmen“.

Ena in pol kolone pa napolnjuje raziskovanje del pisatelja-pedagoga Rousseaua. — Seveda, to raziskovanje je pač presuhoparno in preplitvo za kak duševni „auditorij“, kakoršni napolnjuje prostore „Katoliškega doma“ pri sličnih predavanjih.

Gospod urednik! Ko sem bral oni podlistek v „Slovenec“, sem se nehote domislil nekega članka, ki ga je objavil pokojni „Rimski Katolik“ v petem tečaju svojega obstanke v četrtem zvezku l. 1893. pod napisom: „Filozof Herbart v novodobni državni šoli“. Spis je potekel iz peresa nekdanjega križarja dr. Mahniča, kjer je „neusmiljeno raztrgal“ ravnatelja gospoda H. Schreinerja radi njegovega govora o Herbartu na glavni skupščini v Mariboru.

G. dr. Fr. Pavletiču svetujem prijateljsko, da si ogleda in preštudira oni članek v „Rimskem Katoliku“ in naj ga

primerja s svojim predavanjem. Našel bo razložek in sicer tak razložek, da ga bode prav na dnu „pete“ sram. Enako se mora obdelovati tako tvarino, ako hoče predavatelj doseči vsaj nekaj popularnosti, ne pa na način, kakoršnega je zajahal advokat Pavletič. Ako človek stoji na „katoliški podlagi“, naj si nikar ne domišljuje, da vse „vé in zna“. Vsaka stroka potrebuje svojega mojstra, tako tudi pedagogika. A nekaj se mi pa vsekakor čudno zdi — in g. urednik — Vas pa prosim, da mi to razjasnite: — zakaj morajo pri „katoliški stranki“ reševati pedagoška vprašanja juristi, a ne „Slomškarji“; vsaj se v njih sredi nahajajo prave kapacitete ravno na tem polju. „Erkläret mir, Graf — — —!“

G. predavatelju pa k sklepu prav dobrohotno svetujem, da se v prihodnosti drži onega zlatega reka, ki veli — sicer malo drastično, a vendar dobro: „Schuster bleib' bei deinem Leisten.“

Radoveden, ako se bo g. doktor držal te prislovice, v novem letu. Vas prav „ledeno“ pozdravlja Vaš stari

Radovednež.

Srbija.

Školski listovi u Srbiji. Ovom prilikom pišem Vam o školskim listovima koji u mojoj domovini izlaze i bave se poglavito raspravljanjem školskih pitanja u nas. Naš je jezik tako sličan sa Vašim da se mi uvek lepo možemo razumeti. Ja primam, čitam i lepo razumem nekoliko Vaših listova, rječnik „Hrvatsko-Slovenski“ koga je spremio g. prof. d-r. A. Musić, a izdala Matica Hrvatska retko mi kad zatreba. Verujući da može i koji od poštov. slovenačkih kolega zaželeći da se iz naših školskih listova, što bolje informiše o našim školskim prilikama, ja iznosim ovde imena i dr. naših školskih listova.

1. „Просвени Гласник“, ovo je službeni organ našeg ministarstva prosvete i crkvenih poslova. Izlazi u Beogradu jedan put u mesecu u sveskama i staje za inozemstvo 15 krona. Odlikuje se jedrom i ozbiljnom sadržinom, koju u obilju, pored službenog dela donosi. Sve narodne i srednje škole obavezne su da ovaj list primaju.

2. „Наставник“ organ profesorskog društva u Srbiji, izlazi jedan put u mesecu u Beogradu, raspravlja poglavito pitanja koja se tiču srednjoškolske nastave.

3. „Учитељ“ organ učiteljskog udruženja u Srbiji, izlazi u Beogradu krajem svakog meseca, uredjuje ga g. Mih. Stanojević učitelj u Beogradu, staje za inozemstvo 12 krona. Ovaj list, koji predstavlja udruženo srpsko učiteljstvo, navršio je 20 god. svoga izlaženja, na njemu pored učitelja rade i neki profesori srednjih škola. Pretresuje opšta i specialna pitanja iz oblasti nauke o nastavi i vaspitanju.

4. „Учитељски Весник“ izdaje i uredjuje ga g. Jovan Maksimović učitelj gradjanske škole u Beogradu, izlazi 1. 10 i 20 u mesecu i staje za inozemstvo 8 krona. Ovaj list donosi članke i rasprave o školskim prilikama i pitanjima u nas a bavi se i pitanjima o uredjenju učiteljskog stanja i položaja. Pogledi njegovog urednika na mnoga važna školska pitanja ne slažu se u svemu sa pogledima koje ima većina udruženog učiteljstva.

5. „Просвета“ organ prijatelja narodne prosvete, izlazi u Kragujevcu tri puta u mesecu uredjuje ga g. Jovan Jovanović učitelj narodne škole. Ovaj naš, lepo uređivani list, i po spoljašnosti svojoj i po načinu pospravljanja i po vremenu izlaženja u svemu liči na Vaš cenjeni Tovariš. Na zadovoljstvo svega srpskog učiteljstva raspravlja „Prosveta“ pitanja koja se u glavnome tiču ličnosti učiteljeve. Velika većina

srpskih učitelja sa otvorenim simpatijama prati pisanje ovoga lista. Cena za inozemstvo 12 kron.

Imamo i dva dečija lista.

1. „Зорница“ ilustrovane dečije novine, izdaje Učit. Udruženje, uredju g. Mih. Sretenović učitelj u Beogradu, izlazi jedan put u mesecu, staje za inozemstvo 2 krone.

2. „Школско Звонце“ list za decu, izlazi u Beogradu jedan put u mesecu, ilustrovan je, uredjuje ga i izdaje g. Jovan Maksimović učitelj gradjan. škole i urednik „Učiteljskog Vesnika“ staje za inozemstvo 2 krone.

Naša Narodna Skupština bavi će se još u ovome sazivu izmenama in dopunama u našem zakonu o narodnim školama. I narodni poslanici i gosp. ministar prosvete prijateljski su razpoloženi prema našoj narod. školi i učiteljima i mi, učitelji srpski, sa puno vere očekujemo da će se u zakonu ispraviti mnoge nezgodne odredbe, te time stvoriti povoljniji uslovi za intenzivnije razvijanje naše narodne prosvete koja je tako potrebna našem narodu, kao i da će se ugled srpskih učitelja podići i njegovi materijalni odnosi u nekoliko popraviti. Zakonski projekat radi gospodin Ministar uz saradnju nekoliko vidjenih srpskih učitelja

Mi sa nestrpljenjem očekujemo dan kad će se pred Skupštinu izneti projekat za izmene i dopune u škol. zakonu, kakve se promene budu učinile ja ću odmah izvestiti uvažavajući cenjenog Tovariša.

U nas se naročito u poslednje vreme digla veliko povika na Stalni Školski Nadzor i Gradjanske Škole i svi su izgledi da ove dve novije naše ustanove preživljuju poslednje dane svoje, što svakojako, po mome mišljenju, ne bi trebalo da do toga dodje.

Gospodinu uredniku i cenjenim kolegama moje srdačno pozdravlje.

M.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz radovliškega okraja. V času prošnja smo za slovensko univerzo. Bog daj, da bi toliko prošnja došlo na Dunaj, da bode napolnile vsaj kakšno staro omaro v registraturi, da bode že od daleč vedno opominjala visoke gospe, kaj hočemo Slovenci.

Tudi naše društvo se je zbralo v dan 19. listopada v prijaznih Lescah, da tu na klasičnih tleh potožimo sivolasemu Triglavu, ob resnem Stolu, da „prebrisane glave pa čedne postave“ narod slovenski še nima „alma mater“ ne vsled lastne krivde, temveč v zahvalo, da je branil zapadno kulturo z lastno krvjo pred polumesecem in se mu celo odreka in stavi v dosego iste zapreke. Navzočih 12 učiteljev in 8 učiteljic soglasno pritrjuje prošnji za univerzo in želi mnogo uspeha. Posnemajmo tudi vsi vrlega tovariša Radoslava, kar nam svetuje v „U. T.“ Trkajmo, prosimo.

Preidem k 1. točki dnevnega reda. G. nadučit. A. Grčar se spominja zborovanja, oziroma hospitacij v Boh. Bistrici.

2. „Zboljšanje učiteljskih plač.“ (Poroč. Janko Piancki.) Sklene se „Slovenskemu učiteljskemu društvu v Ljubljani“ nasvetovati, da naj naznani sl. deželnemu zboru Kranjskemu naslednje zahteve učiteljstva, na katere naj se blagovoli slednji ozirati pri bodočem zasedanju: a) Starostne doklade naj se zvišajo na 200 K. b) Tistim podrejenim učiteljem na večrazrednicah, ki nimajo prostega stanovanja, naj se dovolijo kraju primerne aktivitetne doklade, oziroma stanarina. c) Dosedanji stalež naj se spremeni tako, da bode v vsakem razredu 25 % učiteljev. č) Tistim učiteljem, ki so pri vojakihi služili aktivno, naj se ta leta zaračunajo kot službena leta. d) V I. in II. plačilnem razredu

naj se odstrani razlika med plačani učiteljev in učiteljic.
e) Število službenih let naj se zmanjša od 40 na 35 let.
f) „Slovensko učiteljsko društvo“ naj skliče v Ljubljano en-
keto, h kateri naj pošlje vsako okrajno društvo po dva od-
poslanca, da se natanko domenimo glede naših plač. Naše
društvo naj zastopata g. Pianeecki in gđč. K. Droll.

Posamezni nasveti so se vsprejeli: a) G. K. Matajec
predlaga, naj se tudi provizorična službena leta upoštevajo
pri umirovljenju. b) Gđč. M. Razinger predlaga, naj bi
se učiteljicam dovolila remuneracija za ročna dela.

3. Kraj prihodnjega zborovanja bodo Jesenice in sicer
dne 3. aprila 1902.

4. G. Pianeecki utemeljuje prošnjo za slov. univerzo
v Ljubljani, kar se je že v pričetku omenilo.

Na svidenje na Jesenicah.

Štajersko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo dne
14. novembra t. l. v Nazarjih pri Mozirju. Po običajnem
pozdravu predsednikovem poročal je Šijanec kot delegat na-
šega društva o zborovanju Lehrerbunda v Gradcu. Sprejela
se je resolucija: „Učiteljsko društvo za okraj Gornjigrad sklene
pri današnjem zborovanju, da se popolnoma strinja s po-
stopanjem svojega delegata pri zborovanju Lehrerbunda v
Gradcu“.

Ker je poročilo o zborovanju Lehrerbunda trajalo čez
eno uro, smo naslednjo točko vzporeda „Poročilo o peda-
gogiški literaturi in o odnošajih na šolsko poli-
tičnem polju l. 1901“ odložili na prihodnji sestanek. Go-
voril je še Žagar o obravnavi šolskih zamud. On je
kot strokovnjak v okr. šol. svetu in referent o zamudah imel
priliko v obravnavi istih nabaviti si marsikaj, kar se da upe-
ljati tudi drugod.

Častnim članom je društvo nato soglasno imenovalo
gg. Kocbeka, Praprotnika in Žagarja in to vsled
njih neutrudne delavnosti v prid našega društva, velikih zaslug
za šolstvo našega okraja in za omiko prebivalstva gornje-
savinske doline. — (Čestitamo! Uredn.).

Po poročilu blagajnika (prebitka je 22 K 44 h) se je
temu na podlagi pregledanih računov po Klemenčiču in Wud-
lerju ml. izrekla zahvala in popolno zaupanje. Wudler star.
kot blagajnik pa tudi gleda, da naše društvo gmotno pro-
speva. Pevskim vodjem se izvoli Wudler ml. in se mu naroči,
da ustanovi mešani zbor in če mogoče tudi moški. Zboro-
vanje je trajalo od 10 do pol 3 ure — vmes presledek ene
ure. Pri prihodnjem zborovanju pa upamo tudi od obličja do
obličja gledati naše tovaršice, ki se razen ene častne izjeme
prerade odstranjujejo od svojih kolegov.

Če se jim pa naša predavanja zde predolgočasna, pa
prosimo nje, naj se one zgledajo k besedi — mi hlačarji ho-
čemo jih vedno poslušati; — enake pravice — enake
dolžnosti! — ij —

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Učiteljsko društvo
za ptujski okraj je zborovalo 5. dec. 1901 v okoliški šoli
ptujski. Udeležba je bila še precej dobra, vendar ne taka,
kakor zadnjič. Zelo čudno pa je, da se nekateri g. kolegi,
posebno še gđč. koleginja tako malo brigajo za društvo! —
Marsikdo pride sicer tisti dan v mesto, k zborovanju ga pa ni.
Čudno! — Če dotičnikov že drugo ne mika, moralo bi jih
vsaj to, da se snidejo s kolegi, kjer se človek lahko zabava,
kar je pri nas učiteljih na kmetih vsekakor velikega pomena.
Če človek ne pride cel mesec v pošteno družbo, moral bi
vsaj tako priložnost porabiti, da se malo razvedri in za nekaj
trenutkov pozabi na tisti šmentani šolski prah, ki nas dan za
dnevom, teden za tednom tako presneto muči. Ni li res? —

Po običajnem pozdravu g. predsednika se je odobril
zapisnik zadnjega zborovanja. Na to so prišle na vrsto dru-
štvene stvari. Tu so se pokazale čudne zanimivosti, katerih
pa ne maramo nositi v javnost. Pokazalo se je zopet, kakšni
mlačneži so med nami. Nekateri pridejo k zborovanju le takrat,
kadar je treba pokazati, kaj da znajo; drugih pa kar nič blizu
ni. Posebno koleginja se pri tem kaj dobro odlikujejo. Pri
našem društvu jih je 13, pri zborovanju pa vidiš le kake 2 ali 3,
redkokedaj več, to je pač žalostno in gg. nadučitelji bi prav

storili, če bi take mlade gospice — pri nekaterih kolegih bi
bilo tudi treba — malo opozorili na važnost društev.

Potem je predaval jako zanimivo in temeljito tovariš
Pesek — Sv. Duh, o „Darvinizmu in vzgoji“, le žal,
da je moral svoje predavanje vsled pomanjkanja časa pre-
trgati. G. predsednik mu se prav toplo zahvali ter ga prosi,
da bi svoje predavanje prihodnjič nadaljeval, kar je tudi to-
variš Pesek objubil.

G. Kaukler naznani, da bo g. ravnatelj Schreiner
predaval o „Slovenski šolski Matici“ ter praša, kje
naj bi bilo to predavanje, da bi prišlo lahko več učit. društev
skupaj. Z veseljem se je vzelo to naznanje ter se sklenilo, da
se naj vrši predavanje v Ptuj, kamor se povabijo sosedna
učit. društva.

Potem sta se še določila kandidata v cenilno komisijo za
osebno dohodarino, namreč za II. skupino g. Kaukler, za
III. skupino pa g. Meško.

Slovenjebistriško učit. društvo je zborovalo 9. nov. t. l.
v Slov. Bistrici. Vsled jako pičle udeležbe reševale so se le
najnujnejše točke dnevnega reda. Med drugim se vzame dopis
graškega okoliškega učiteljskega društva na znanje. To za-
lhteva, da učiteljska društva delajo na to, da se pridobijo razne
avtonomne korporacije, ki bi se principijelno izrekle za to, da
dobi učiteljstvo z vso pravico zahtevano moderno disci-
plinarno postavbo. — Na poziv glasila „Lehrerbunda“ se
društvo izreče za združenje štaj. učiteljstva. O skupnih sta-
novskih zadevah posvetujejo se naj enkrat v letu načelniki
vseh štaj. učiteljskih društev. — Poročila o XIII. skupščini
„Zaveze“ na Bledu, o Lehrerbundu v Gradcu in o sestanku
centralnega odbora v Celju se vzamejo na znanje. — Preda-
vanja, istotako pobiranja udnine se je pomaknilo na boljše
prihodnje čase. — Res, že delj časa sem se opazuje pri ne-
katerih članih in članicah neumljiva brezbržnost glede
našega društvenega življenja. Žalostno!

Vabilo. Brežiško-sevniško učiteljsko društvo
bo imelo svoje prvo glavno zborovanje v novem društvenem
letu dne 5. prosinca 1902 na Vidmu. Zborovanje se prične
ob 10. uri dopoldne po sledečem vspredu: 1. Odobrenje za-
pisnika zadnjega zborovanja. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o
društvenem delovanju l. 1901. 4. Poročilo blagajnika in odo-
brenje računa za l. 1901. 5. Razgovor o obravnavi šolskih
zamud. 6. Predavanje. 7. Želje in nasveti. K obilnej vdeležbi
vabi vljudno Odbor.

Vabilo. Slovenjebistriško učiteljsko društvo
bo zborovalo v četrtek 9. dne prosinca 1902. l. ob pol 11 uri
predpoldan v Slov. Bistrici. Na dnevnem redu bo med drugim:
a) letno poročilo o delovanju društva; b) poročilo blagajnika;
c) predavanja; d) izvolitev novega predsedništva in odbora;
e) slučajnosti; f) petje. K obilni vdeležbi vabi Odbor.

O učiteljskem društvu za šmarski in rogaški okraj
nam je nadalje poročati nastopno: Društvo je imelo dne 4. av-
gusta t. l. precej dobro obiskovano zborovanje pri Sv. Križu
tik Slatine ter je tov. Strmšek podaval o pismenem odšte-
vanju v smislu seštevanja. Ker je ta predmet obravnaval zgolj
na podlagi praktičnih izkušenj, je bilo podavanje zelo zani-
mivo ter je povzročilo prav živahen razgovor.

Dne 1. septembra t. l. se je pri Sv. Križu zopet zbralo
več tovarišev obeh okrajev, da se poslové od marljivega dru-
štvenega tajnika tov. Fr. Jamška, ki se je v jeseni preselil
v mariborski okraj.

Dne 1. decembra t. l. je društvo zborovalo v Šmarji.
Navzočih je bilo 17 udov. Pohvalno moramo omeniti, da je
bil pri tem zborovanju krasni spol posebno dobro zastopan.
Društvu so na novo pristopili: Iz primorskega došli tov. Sre-
brnič, Lemberg; tov. Dobrnik, Ponikva; in tovarišica Klein,
Ponikva. Svoj pristop sta tudi dali prijaviti tovarišici Černe
in Vizjak, Slivnica.

Z navdušenostjo se je sklenilo potom „Zaveze“ poslati
na državni zbor prošnjo za ustanovitev slovenskega vseučil-
lišča v Ljubljani.

Na članek „Ein Einigungsvorschlag“ v 20. številu letošnje
„Schul-u. Lehrerzeitung“ se je sklenilo odgovoriti, da bi mi
skupno in složno postopanje vsega štajerskega učiteljstva v
stanovskih zadevah z veseljem pozdravili, toda v obžalovanja

vredni razpor se mi ne moremo vtikati; kajti povzročili so ga nemški tovariši sami med seboj, zato ga naj tudi poravnajo sami med seboj.

Razgovarjalo se je nadalje o pouku v risanju in sicer na podlagi vprašalne pole, koje je vadniški učitelj v Mariboru, g. Marin razposlal na posamezna šolska vodstva. Povdarjalo se je, da so do zdaj pri nas skoro povsod uvedene Tretan-ove predloge preveč enostavne, takomenovana ameriška metoda pa da je preekstremna ter da tedaj živo potrebujemo primerne ureditve predlog za risanje v ljudski šoli. Ker je pouk v tem učnem predmetu postal važno dnevno vprašanje na polju specijelne metodike, se je sklenilo naprositi zgoraj omenjenega vadniškega učitelja gospoda Marina, da pride prilično v naše društvo podavat o pouku v risanju. Kot primeren kraj v ta namen se je določila Ponikva. Prihodnje zborovanje se vrši v nedeljo, dne 2. februarja 1902.

Vabilo. „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ ima v svojih navadnih prostorih v Celju dne 5. januarja 1902 točno ob 11. uri dopoldne svoje glavno zborovanje. Vspored: 1. Zapisnik. 2. Petje („Oblačku“). 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. Poročilo tajnika. 5. Poročilo blagajnika. 6. Volitev odbora za l. 1902. 7. Določitev časnikov in knjig za l. 1902. 8. Eventualia. K mnogobrojni vdeležbi prijazno vabi Armin Gradišnik t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj ima svoje glavno zborovanje v četrtek dne 9. prosinca 1902. točno ob pol 11 uri v okoliški šoli ptujski po sledečem vspredu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje o „Darvinizmu in vzgoji“ (nadaljevanje). 4. Poročilo o društvenem delovanju v pretečenem letu. 5. Blagajnikovo poročilo in letni račun. 6. Volitev novega odbora. 7. Slučajnosti. K točni in prav mnogobrojni udeležbi vljudno vabi Fr. Šorn t. č. predsednik.

Književnost in umetnost.

Avstrijski junaki. Po raznih virih priredil Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani, s 17 podobami. V Ljubljani. Natisnila in založila Ig. Kleinmayr & Bamberg. 1902. 8° 126 st. Cena v eleg. platno vezani knjigi 1-80 K, po pošti 20 h več. Vsebina: 1. Grof Nikolaj Salm. 2. Ivan pl. Kacijaner. 3. Žiga Herberstein. 4. Herbart Auersperg „Turjaški“ (s pod.). 5. Andrej Auersperg (Turjaški) 6. Nikolaj Zrinjski, (s podobo). 7. Rüdiger grof Starhemberg, (s podobo). 8. Ivan Sobieski, (s podobo). 9. Vojvoda Karel Lotariški, (s podobo). 10. Grof Montecuccoli, (s podobo) 11. Princ Evgen Savojski, (s podobo). 12. Lavdon, (s podobo). 13. Baron Jurij Vega, (s podobo). 14. Andrej Hofer, (s podobo). 15. Nadvojvoda Karel, (s podobo). 16. Maršal grof Radecki, (s podobo). 17. Nadvojvoda Albrecht, (s podobo). 18. Admiral Tegetthoff, (s podobo). 19. Baron Kuhn, (s podobo). 20. Baron Čehovin, (s podobo). 21. Andrej Komel pl. Sočebčan, (s podobo). Dodatek: Bojne in junaške pesmi.

Knjiga je namenjena šolarskim knjižnicam in kaj pripravna kot novoletno darilo pridni mladini; zato jo prav toplo priporočamo šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in prijateljem naše mladine.

Roza Jelodvorska. Lepa povest za mladino. Spisal Krištof Schmid, s 6. podobami v barvotisku. V Ljubljani 1902. Založil L. Schwentner. 8° 86 strani. Cena elegantno vezani knjigi 2 K, po pošti 2.20 K. „Roza Jelodvorska“ spada v vrsto tistih mladinskih spisov, katere naša mladina najraje čita. Zato pričakujemo, da je ne bo šolske knjižnice, ki bi ne imela tudi te prelepe knjige. Z ozirom na prelepo vsebino je pa ta knjiga tudi na zvonaj tako lepo opravljena, da je vsled tega kar najbolj pripravna kot novoletno in godovno darilo pridnim otrokom; zato jo kar najtopleje priporočamo.

Knjiga za lahkomišelnje ljudi. Spisal Ivan Cankar. V Ljubljani 1902. Založil L. Schwentner. Cena 2.50 K, po pošti 2.70 K. Naslovni list naslikal g. Mat. Jama v Monakovem. — Cankar je našim čitateljem že znan! Kakor smo priporočali Cankarjevo dramo „Jakob Ruda“ in komedijo „Za narodov blagor“, prav tako toplo priporočamo tudi to najnovejšo Cankarjevo delo, katero je nekako nadaljevanje njegovih „Vinjet“.

Ciril-Metodov koledar za leto 1902 je kot skladni koledar letos obelodanil kamniški tiskar Anton Slatnar. — Že poprej smo se uverili o tem, kako je tej novi tiskarni prav zelo mar lepe oblike in pravilnosti v tisku. In v tej sodbi nas potrjuje pričujoči koledar. Na čelu nosi Slatnarjev nastenjač krasni podobi sv. Cirila in Metoda. Posneti sta po Jurij Šubičevem umotvoru, ki ga vidiš v stranskem altarju erkljanske cerkve na Gorenjskem. — Na to je tiskan koledar s svetniškimi imeni v taki čisti slovenščini, kakor je dosedaj nismo brali niti v enem koledarji v naši besedi. S tem je povedano v koledarjevo pohvalo dovolj. Ta čista slovenščina ustreza uprav namenom družbe sv. Cirila in Metoda, koje slednja izjava hoče tudi po pravilnosti svojih spisov poučevati svoj rod. Pod tem koledarjevim besedilom je skladovnik za vsak dan. Skladovniku na desni in levi pa je natisnjena družbina kronika, kakor je do sedaj ni bilo še brati nikjer. V tej kroniki je natančno zaznamovano leto in dan šestnajsterim družbinim velikim skupčinam, ter imena in letnice po družbi do sedaj ustanovljenih zavodov. — Ker je vsaki deseti koledarjev izvod družbin dobiček, sezite Slovenci po njem! Ta koledar ni, kakor so časih podobnosti, čednim sobam le za navlako — ta Ciril in Metodov koledar je lep in najlepši sobani v pravi kinč. Naročite si ga in prepričajte se o resničnosti pričujoče priporočitve. Velja pa K 1.40 in na 12 naročenih koledarjev je eden brezplačen.

Vestnik.

Učiteljski konvikt: Gdč. Gusti Mattanovič, učiteljica v Ljubljani, na knj. kr. podr. št. 5 nabrala pri dunajskih Slovencih 10.64 K; učiteljstvo kamniškega okraja čisti prebitek koncerta, prirejenega v korist konviktu, 80 K; tvrdka Fr. Ks. Souvan v Ljubljani 48.75 K.

50-letni jubilar: G. Dinko Udina, učitelj na Trsatu pri Reki je praznoval, dne 9. grudna svojo učiteljsko 50-letnico. Ob tej priliki je bil odlikovan s križcem s krono za zasluge. — Još mnogaja ljeta.

Vsakemu svoje. V I. pregledu „regulacije učiteljskih plač pri nas in drugod“ nam je resnici na ljubo k opazki o vadniških učiteljih dodati, da ima vadniško učiteljstvo poleg pouka mnogo posla tudi s praktičnim izvežbanjem učiteljskih učiteljskih. Namen naše opazke je bil, pokazati, kako skrbi država za svoje učiteljstvo iste vrste in kako pa dežele.

Šolske vesti iz brežiškega okraja. Na novo namešeni gg. ozir. gdč.: J. Pavlovič, zač. voditelj pri Sv. Duhu nad Krškimi, kot prov. učitelj na Vidmu ob Savi. V. Jamšek kot suplent v Sevnici, Svetka Lapajne iz Krškega kot suplentinja na Vidmu. T. Požar kot suplentinja v Dobovi. M. Derstvenšek, izpr. uč. kandidatinja kot prov. učiteljica pri Sv. Antonu v Leskovcu, namesto gdč. Vinc. Novak, ki je dobila službo v Globokem. G. Zagoričnik, šol. voditelj v Orešju pri Bizeljskem je stopil v stalni, g. Pirc, def. učiteljica v Dobovi pa v začasni pokoj. G. Cugmus, nadučitelj pri Sv. Emi je prestavljen kot šolski voditelj v Orešje. G. J. Zupančič, nadučitelj pri Sv. Antonu, je radi bolezn na dopustu, suplira ga g. Jelovšek iz Dobove. Gdč. Lunder, prov. učiteljica v Kapelah je postala definitivna ravno tam.

Šolske novice iz gornjegrajskega okraja. Nadučitelj gosp. Josip Tičar v Šmartnem je vstopil v pokoj, njega nadomestuje gospica Kristina Volc. Dopust ima zavoljo bolezn nadučitelj na Gorici g. Anton Žager, nadomestuje ga g. Cimperšek iz Rečice. Na Gorici je nastavljena gdč. Ivanka Schwarz. Čez poletje tja eksponirani g. Šijanec iz Gornjegrajskega šel je nazaj na svoje mesto. Na Rečico sta prišli gospica Ana Boštijančič iz Kozjega in gospica Helena Dolenc, ki je menjala z g. Lovrom Serajnikom za Prihovo. G. Cimperšek na Rečici pride o Veliki noči v Trbovlje. G. Rudolf Wudler v Mozirju je naredil spsobilnostni izpit. — Enorazrednice v Bočni pri Novištifti in v Lučah se razširijo. V Solčavi se osnuje nova šola — enorazrednica.

Somišljenike prosimo, da pridno naročajo in razširjajo naš list. Šolski voditelji naj ga priporočajo v naročbo svojemu podrejenemu učiteljstvu. Ni dovolj, da kdo list samo bere, treba ga je tudi gmotno podpirati in mu dopisovati. Le na ta način bo mogel naš list izvrševati svoje dolžnosti v korist našemu stanu in naprednemu učiteljstvu. Tudi v nobenem bralnem društvu, v kavarnah in gostilnah bi ne smeli pogrešati našega lista.

Mučenik. Nadučitelj v Lanišću v Istri je napreden in svobodomiseln. Za to prepričanje njegovo so ga ondoltni klerikalci grozno preganjali ter prežali kakor sestrane zveri na vsak njegov korak in na vsako njegovo besedo. Posrečilo se jim je tega moža počrtniti pri šolskih oblastvih in ga tožili tudi pri sodnji. Vsled tega je bil revež začasno suspendiran. Dne 21. grudnia je bila pri dež. sodišču v Rovinju sodna obravnava proti njemu. Gospod nadučitelj Marijan Marchi je enoglasno spoznal nedolžnim ter se je slavedobito na veliko radost naroda, ki ga ljubi in spoštuje, ter na veliko ogorčenje klerikalcev vrnil v Lanišče. (Prav od sreča častitamo na tej zmagi! Ured.) Da, res je: en sam Bog je in ena sama pravica.

Banka „Slavija“ je darovala od učiteljskih zavarovanj „Zavezi“ že blizu 2500 K. Zato se ne moremo prečuditi, da neki učitelj iz tržaške okolice (ime je na razpolago) agituje proti banki „Slaviji“ in se ogreva in agituje za neko ameriškansko banko. Res čudno!

Ljudski učitelj — minister. Novi danski naučni minister je bil pred par leti ljudski učitelj. Kot tak je postal deželni poslanec. Vsled svoje delavnosti je napredoval v raznih častnih službah; končno je postal minister. Razume se, da mož nima izobrazbe slovenskih Slomškarjev.

Listnica uredništva.

Vsem somišljenikom in prijateljem: srečno in veselo Novo leto!

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1198.

Kranjsko.

Na dvorazrednici v Starem trgu pri Poljanah razpisano je drugo učno mesto s postavno plačo in prostim stanovanjem v stalno nameščenje.

Prošnje vlagati je do 10. januarja 1902 pri c. kr. okr. šolskem svetu v Črnomlju.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 17. decembra 1901.

Parma.

Št. 1823.

Na štirirazredni šoli v Krškem razpisuje se učiteljska služba z zakonitimi dohodki, v stalno odnosno začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje vlagati je predpisanim potom tu-sem do 15. januarja 1902.

C. kr. okr. šolski svet v Krškem, dne 27. decembra 1901.

Goriško.

V tolminskem političnem okraju so razpisane sledeče službe:

- 1.) defin. nadučitelja-voditelja dvorazrednice pri Sv. Luciji;
- 2.) defin. nadučitelja-voditelja dvorazrednice v Podmeltu;
- 3.) defin. učitelja-voditelja enorazrednice v Idrijskem;
- 4.) defin. učitelja-voditelja enorazrednice v Nemškemrtu;
- 5.) defin. učitelja-voditelja enorazrednice na Ponikvah;
- 6.) defin. učitelja podružnice Reka-Police;
- 7.) defin. učitelja podružnice v Čadrg-Zadlazu;
- 8.) defin. učitelja podružnice na Ljubinju;
- 9.) defin. učiteljice dvorazrednice v Volčah.

Prošnje pošlje naj se predpisanim potom c. kr. okrajnemu šolskemu svetu tekom štirih tednov od dneva razpisa naprej.

S temi službami so združeni dohodki, določeni v deželni postavi z dne 6. oktobra 1900 št. 26.

V zalogi R. Šeberja v Postojni je izšel

Ročni zapisnik

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južno-Štajerskem in Primorskem

in z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva

za šolsko leto 1901/1902. VIII. letnik.

Sestavil Štefan Primožič

vodja ustanovnega zavoda za gluhe in slihe v Ljubljani.

Cena: Za 75 učencev kron 1.40, za 100 učencev kron 1.50, za 125 učencev kron 1.60, za 150 učencev kron 1.70 itd., po pošti 10 vin. več.

Naročnikom šolskih tiskovin 40 vin. ceneje.

V isti zalogi dobivajo se tudi sledeče poštno in druge tiskovine za uporabo v šolah.

1. Poštna spremnica	100 iztisov, K	—,70
2. Poštni povzetni list,	100 " "	1.40
3. Nakaznica,	100 " "	—,70
4. Poštno-hranilnični ček,	100 " "	1.20
5. Menjice,	100 " "	—,80

Zaloga se bo še popolnovala, ter izidejo v kratkem še druge tiskovine, katere se rabijo v višjih razredih ljudske šole in obrtno-nadaljevalni šoli.

Kupujte in zahtevajte

povsod le svinčnike, ki nosijo napis:

Svinčnik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ti svinčniki so novo blago in zanesljivo dobri ter iz svetovno znane avstrijske trdnice Hardtmuth-ove, in nič dražji od drugih.

Svinčniki „Družbe sv. Cirila in Metoda“ naj se vpeljejo v vse šole, saj dična družba skrbi največ za narodne šole in vsak krajevec jej dobro dojde. Z blagim namenom je pa združeno tudi dobro blago.

Cena 12 ducatov:

Št. 100	št. 90	št. 301	št. 302	št. 504
K 1.42.	K 2.70.	K 4.50.	K 5.04.	K 6.84

Glavno zalogo ima trgovina

Ivan Bonač-a v Ljubljani.

Svetopisemske slike starega in novega zakona

po izvirnih slikah Ernesta Pessler-ja na Dunaju

izdane po naročilu c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk in z dovoljenjem knezonadškof. konzist. na Dunaju

32 podob v umetno izvršenem barvotisku.

Cena na močnem kartonu prilepljenim podobam s pripravo za obešanje **24 K.**

Dobiva se v knjigotržnici

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg-a

v Ljubljani.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljke naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.